

Az alapító főszerkesztő emlékére: Búcsú Gidai Erzsébettől (1940–2008)

Életének 68. évében elhunyt Gidai Erzsébet, a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Karának alapító és két ciklusban megválasztott dékánja, a Széchenyi István Doktori Iskola vezetője. Budapesten született, pályája a Magyar Nemzeti Bankban indult hitelügyi előadóként. 1963-tól oktatott különböző felsőoktatási intézményekben. 1996-ban egyetemi tanárrá nevezték ki a Soproni Egyetem Közgazdasági Intézetébe. 2000. január 1-től a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar ügyvezető igazgatója, 2000 és 2006 között a Közgazdaságtudományi Kar dékánja. A Kar Doktori Iskoláját haláláig vezette. Megalapította, kiadta a *Gazdaság és Társadalom* című folyóiratot és vezette a szerkesztőbizottságot. Lapunk az alábbi írással búcsúzik Gidai Erzsébettől. A kollégák búcsújaként Gidai Erzsébetre emlékezve közreadjuk Herczeg János egyetemi tanár visszaemlékezését.

Nagy tudású, felkészült oktató volt, több mint négy évtizedes felsőoktatási tevékenységének minden pillanatát láthatóan, érzékelhetően maga is élvezte. Lelkesen és logikusan magyarázta a Mikro – és Makroökonómia bonyolult összefüggéseit. Előadásait, konzultációit a szakma és a hallgatók iránti szeretet, hivatástudat hatotta át. A hallgatóknak mindig a maximumot nyújtotta, még vizsgákon is tanított, magyarázott, utat mutatott, lelkesített. A magas szintű elméleti ismeretek átadása mellett, az alkalmazott közgazdaságtan egyes területeinek oktatására is kiemelt figyelmet fordított. diákjai ügyes-bajos gondjainak megoldására, tanácsok nyújtására is maradt energiája. Odaadással, a hallgatók érdeklődését felkeltve, a legújabb ismereteket átadva tartotta meg a foglalkozásait. Nagy gonddal, kitüntetett figyelemmel foglalkozott a határon túlról érkező hallgatókkal, pályafutásukat az egyetem elvégzése után is nyomon követte. Ajtaja valamennyi hallgató előtt mindig nyitva volt, bármikor kikérhették tanácsait, véleményét és mindig bizton számíthattak rá, hogy idejével, energiáival nem fukarkodik.

A közgazdász képzés korszerűsítésének, a minőség emelésének, új szakok, szakirányok indításának élharcosa volt. A Kar dékánjaként és a Doktori Iskola vezetőjeként kollégáitól, munkatársaitól megkövetelte a kiemelkedő színvonalú kutatási tevékenységet, a kutatási eredményeknek az oktatás folyamatába történő beépítését, a legkorszerűbb ismeretek oktatását, az angol-szász szakirodalom elmélyült tanulmányozását.

Kiemelkedően magas színvonalú és eredményes oktatásszervezői tevékenységet végzett. 1996-ban a Soproni Egyetem Gazdálkodási Szak akkreditációs anyagát kidolgozó munkacsoport vezetője volt, irányította, megszervezte, elin-

dította egyetemünkön a közgazdászképzést. 1999/2000-ben összefogta, irányította a Közgazdaságtudományi Kar, valamint a Kar Doktori Iskolájának akkreditációs anyagát kidolgozó munkacsoportot. Kiemelt eredményei között könyvelhette el, nagy büszkeséggel hivatkozott mindig arra, hogy a Magyar Akkreditációs Bizottság a Kar szakmai tevékenységét kiválóra minősítette. Vezetése alatt a Kar oktatási tevékenységének spektruma szélessé vált, az akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzéstől a Doktori Iskoláig minden szintű képzésre kiterjedt. A több lépcsős felsőoktatási képzés valamennyi szintjét – a minőségre mindig külön figyelmet, energiát fordítva – bevezette, irányította. Dékánai vezetése mellett a Karon a nappali alapképzés mellett levelező, posztgraduális és PhD képzések folytak jelentős hallgatói létszámokkal.

Magyarországon elsőként kidolgozta az Egészségügyi menedzser, a Gyógyszerész- közgazdász és az Orvos-közgazdász posztgraduális képzések tanterveit. Az elsők között oktatta az Egészség Gazdaságtan, Kórházgazdaságtan tantárgyakat. 1994-ben a József Attila Tudományegyetemen, majd 2000-ben az NYME Közgazdaságtudományi Karán szervezte meg a képzést. A szakirányú továbbképzéseket elvégzett hallgatói az egészségügy területén számos közép- és felső vezetői állást pályázhattak / pályázhatnak meg, amelyek gazdasági ismereteket is igényelnek.

Prof. Dr. Gidai Erzsébet a jövőkutatás, prognosztika, az egészség-gazdaságtan területén iskolateremtő volt. A gazdasági és társadalmi folyamatok kölcsönhatásának közép- és hosszú távú előrejelzése, a vállalkozások makro- és nemzetközi környezetének vizsgálata, az Európai Unió fejlődési tendenciái álltak érdeklődése központjában. Kutatásai a társadalmi-gazdasági folyamatok modellezésére irányultak, e területen szerzett hazánkban és a világban hírnevet. Eredményeit számos magyar és idegen nyelvű publikációban adta közre. Közgazdasági-prognosztikai szakkönyveinek száma 14, tudományos közleményeinek száma több mint 150. Egyik legismertebb munkája az Akadémia kiadónál megjelent „Jövőalternatívák” című könyve, melyet több egyetemen használnak szakirodalomként. A jövőkutatás módszertanáról írt társszerzős könyve a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadónál nívódíjban részesült. Szerkesztőbizottsági tagja volt a Prognosztika, az Egészségügyi Gazdasági Szemle című folyóiratoknak. Külföldi, hazai konferenciák, szimpóziumok előadója volt. Több külföldi egyetemen is hosszabb ideig előadott, kutatott. Németország, Hollandia, Franciaország, Egyiptom stb. több egyetemén tartott rendszeresen előadásokat.

Számos rangos hazai és nemzetközi szervezet tisztségviselője volt. Többek közt tagja volt az MTA Jövőkutatási Bizottságának, 1987 és 2000 között elnöke. 1986 és 2001 között az MTA TMB Közgazdasági Szakbizottságának tagja volt. A Jövőkutatási Világszövetség, a Nemzetközi Jövőkutatási Társaság, a Szervezési és Vezetési Tudományok Társaság szintén számított munkájára.

Szakmai munkásságát és közéleti tevékenységét több kitüntetéssel ismerték el. 1972-ben Akadémiai Díjat kapott. 1979-ben és 1986-ban a Felsőoktatás Kiváló Dolgozója, 1983-ban a Munkaéremrend arany fokozata, 1986-ban a Társasági Munkáért arany fokozata, 1994-ben a Magyar Szellemi Védegylet Rendületlenül oklevél kitüntetésben részesült. 2005-ben a Nyugat-magyarországi Egyetem Kiváló Oktatója, „Signum Aureum Universitatis” /Miskolci Egyetem/, „Mestertanár” arany fokozat, Nyugat-magyarországi Egyetem emlékérem, Széchenyi István emlékérem elismeréseket kapta meg.

Prof. Dr. Gidai Erzsébet egyetemi tanár kiváló szakmai felkészültséggel, széleskörű szakmai vezetői tapasztalatokkal rendelkezett. Elavulhatatlan érdeket szerzett a Nyugat-magyarországi Egyetemen a közgazdász képzés indításában, a Közgazdaságtudományi Kar, valamint a Kar Széchenyi István Doktori Iskolájának akkreditációjában, BA és MA képzések indításában, akkreditációjában, posztgraduális képzések szervezésében, vezetésében, a Kar campusának kialakításában, az oktatás-kutatás infrastrukturális feltételeinek megteremtésében. Szenvedélyesen érdekelte a valóság, a szakma, a politika. A felsőoktatás elhivatott, iskolateremtő szaktekintélye volt, aki a hallgatók képzését, oktatását hivatásának tekintette és akit a diákok, munkatársak megbecsültek, szerettek. Az úrt, amit távozása jelent az Egyetem, a Kar mély fájdalommal éli meg. Emléke örökké ott él szívünkben.

Dr. Andrásy Adél, CSc

Egy kolléga visszaemlékezése

Az MTA Tudományos Minősítő Bizottsága Közgazdasági Bizottságában a 80-as évek elején találkoztunk először. Segítőképz, mindig vidám, étellel teli kollégaként ismertem meg, aki anyai szeretettel patronálta a kandidatúrára készülő fiatal kollégákat, féltő gonddal óvta első tudományos megmérettetésük lépéseit. Közel nyolc évig együtt dolgoztunk többek között Hoch Róberttel, Mátyás Antallal, Kozma Ferencsel, Iványi Attila Szilárdal, Nováki Erzsébettel.

A kilencvenes évek elején, egy télutó napon megcsörrent az asztalomon a telefon. A vonal másik végén Németh Károly professzor úr, akkori rektorhelyettes az iránt érdeklődött, hogy van-e kedvem az Erdőmérnöki Kar Üzemtan Tanszékén egy docensi státuszt megpályázni. Többszöri megbeszélést követően döntöttem úgy, hogy elfogadom a felkérést. Abban az időben a soproni székhelyű Semperit Technika Kft. magyar ügyvezetőjeként dolgoztam. Időközben a megalakítandó Intézethez csatlakozott az akkoriban külszolgálatból hazatérő Csath Magdolna professzor asszony is. Winkler András rektor úr támogatásával 1992. július 1-jével megalakult a Közgazdasági- és Vezetésfejlesztési Intézet. Kinevezésünkkel az Intézet rektori hatáskörbe került.

A B épület 1. emeletén kezdetben 3 szoba, később még egy oktatóhelység állt az Intézet rendelkezésére. 1992. szeptembertől decemberig felkészültünk az oktatási – kutatási feladataink végzésére, majd 1993. februártól az Intézet bekapcsolódott az erdő- illetve faipari mérnök hallgatók oktatásába. 1993-tól először Fábián Attila, később Kováts Judit csatlakozott az Intézethez. Az Üzemtani Tanszék átszervezésével Süveg József és Albert Ernő került az Intézet állományába. A Közgazdaságtan, Vezetés és Vállalkozástan, Vállalat-gazdaságtan oktatásán kívül 1993 februárjától oktattunk fakultatív jelleggel marketinget. Később az Erdőmérnöki Karon marketing főszakirány is indult, sajnos csak egyszeri alkalmat ért meg.

1993. februárjától kezdődően Műszaki Egyetem Ipari Menedzsment és Vállalat-gazdaságtan Tanszék közreműködésével beindult a gazdasági szakmérnök képzés (ebből lett később a mérnök-közgazdász képzés), amely egyetemünk, illetve karunk egyik legsikeresebb másoddiplomás képzése mind a mai napig. Ma is őrzöm Németh Károly rektorhelyettes úr szakvezetői megbízásról szóló megbízását.

Közben megkíséreltük kidolgozni a közgazdász képzés akkreditációs anyagát, de az akkori körülmények még nem tették lehetővé azt, hogy a képzést beillesszük az EFA oktatási profiljába. Hiányoztak a képzés legfontosabb személyi és tárgyi feltételei és maga az akkreditációs anyag is csak egy előtanulmány volt.

Az egyetem akkori vezetősége, különösen Winkler András rektor úr folyamatosan és intenzíven támogatta az önálló gazdálkodási szak indítását. 1994-ben az Intézet vezető nélkül maradt és időlegesen Láng Miklós rektorhelyettes úr vette át az irányítást. A két mérnöki karon a szerteágazó oktatási feladatokat szinte változatlan létszámmal láttuk el. Ma is hálás vagyok a sorsnak, hogy mintegy 10 éven keresztül taníthattam a mérnöki karokon a Vállalat-gazdaságtan, Vezetés és Szervezés, illetve a Marketing tárgyakat.

Akadémiai Tudományos Minősítő Bizottság egyik közgazdasági szakbizottsági ülését követő beszélgetésünkön javasoltam Gidai Erzsébetnek, hogy a Soproni Egyetemen az ő vezetésével készítsük el a gazdálkodási szak akkreditációs anyagát. Gidai Erzsébet az Intézethez 1995-ben csatlakozott és vezetésével, érdemi munka eredményeként született meg az akkreditációs anyag, amely kiváló minősítést kapott. Végre saját jogon 1996 szeptemberében megindult a képzés.

A gazdálkodási szak elindítását nagymértékben elősegítette, hogy a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karának dékánja, Bessenyei Lajos, 1995-ben Sopronban kihelyezett levelező tagozatos közgazdász-képzést indított el. Már szinte történelem az a nap, amikor az Akadémián a tudós klub előterében erről megálla-podás született. Az ominózus napon Simon Péternével (aki mindvégig bábás-

kodott a képzés létrejöttén), Gidai Erzsébettel, Bessenyei Lajossal ültünk az MTA Tudós Klubjában, ahol a részletes egyeztetést követően született meg a döntés a közgazdász képzés Soproni Egyetemen történő elindításáról.

A sikeres akkreditáció után, kisebb buktatóktól eltekintve már egymást követték a kedvező események. Újabb és újabb kollégák érkezése és bekapcsolódása az oktatásba, akik közül talán egyet ki kell emelni: Tóth László professzor úr sokunk példaképévé vált az alatt a rövid idő alatt, amíg velünk volt. Már nincs közöttünk, hiányát ma is sokan érezzük, tudását, emberségét, humorát, baráti gesztusait nem feledjük.

Gidai Erzsébet professzor asszony töretlen, rendkívül szívós munkája valamennyi hozzá közelálló munkatársát magával ragadta. Sokszor szinte faltörő kos módjára háritotta el a karrá válás előtt tornyosuló akadályokat. Mestere volt annak, hogy hogyan lehet békét teremteni, elsimítani az oktatók közötti konfliktusokat. A kar robbanásszerű fejlődésével együtt járó vitákat, nézeteltéréseket nagy türelemmel oldotta meg. Elévülhetetlen érdeme az Erzsébet utcai Campus megszerzése. Végre eljött a várva várt nap, 2004. július 26-a és birtokba vehettük a felújított épületet, méltó helyre kerülhettek a szervezeti egységek, tan-székek.

2000. január 1-vel megalakult a Nyugat-Magyarországi Egyetem és a Közgazdaságtudományi Kar. Gidai professzor asszony életműve beteljesedni látszott. A jó infrastrukturális feltételek között rohamosan növekedett a hallgatói létszám, amely dékáni vezetése alatt 3500–4000 főt is elérte. Újabb és újabb képzések indultak. Különösen kedves volt számára az Orvos-gyógyszerész szak-közgazdász és az Egészségügyi menedzser képzés. Megkezdte működését a kar Doktori Iskolája.

A gyors és kíméletlen gazdasági környezeti változások kikényszerítették a Kar oktatási, kutatási koncepciójának felülvizsgálatát és újragondolását. A makro-orientáltságú koncepcióról a Kar versenyképességének fenntartása érdekében át kellett térni a vállaltgazdaságtant, menedzsmenttudományokat előtérbe helyező oktatási szerkezetre. Természetes, hogy egy gyakorlat orientált, üzleti jellegű oktatási koncepcióra való áttérés hosszabb időt igényel, és a Kar gazdálkodási és menedzsment jellegének erősödésével jár együtt. A Kar közgazdasági jellegét elméleti közgazdasági területen a Közszolgálati alapszak és a Közgazdálkodás és Közpolitika mesterszak akkreditálása teremtette meg. Gidai Erzsébet munkássága ezen utóbbi szakterületekhez kapcsolódott, felkészültsége elsősorban ezeken a területeken mélyült el, elismertséget itt szerzett. Az egészségügyi gazdálkodás és intézményi vezetés területén iskolateremtő volt, az általa kidolgozott koncepció alapján az országban több helyen folyt orvos-gyógyszerész szak-közgazdász és egészségügyi menedzser másoddiplomás képzés.

Előadásait áthatotta a nemzeti elkötelezettség. Kiemelt figyelmet fordított a rosszabb anyagi helyzetben levő diákok támogatására, különösen megértéssel viseltetett az erdélyi származású hallgatók iránt. Fontos volt számára a határon túli magyarság felsőoktatási intézményeivel való kapcsolatok ápolása.

Sajnálatos, hogy iskolateremtő tevékenységét nem volt lehetősége már tovább folytatni, mert időközben szervezetét, energiáit a gyilkos betegség erőteljesen igénybe vette. A Kar, az Egyetem munkatársai Gidai Erzsébet professzor asszony emberi nagyságát betegségének időszakában ismerte meg. Mindvégig dolgozott, szervezte a Doktori Iskolát, előadásai során lelkesedése szemernyit sem változott, keményen állta a sarat sorsának szörnyű csapásai között.

Halála valamennyiünket megrendített. Nagyszerű professzort, iskolateremtő kutatót és oktatót veszítettünk el. Emléke életművében él tovább.

Prof. Dr. Herczeg János